

ช น ะ ดั ว ย เ ม ต ต า

ผู้ใดให้ทานประมาณ ๑๐๐ หม้อในเวลาเช้า ให้ทานอีก
๑๐๐ หม้อในเวลาเที่ยง และให้ทานอีก ๑๐๐ หม้อในเวลาเย็น
ยังมีผลน้อยกว่าผู้เจริญเมตตาจิต แม้เพียงชั่วระยะเวลาแห่ง
การหยดของน้ำนมจากแม่โค

ชนะด้วยเมตตา

๓๕๒

ร่างกายที่เราต้องใช้ในการประกอบภารกิจการทำงานทุกวัน มีความจำเป็นต้องชำระล้างให้สะอาดด้วยน้ำ ฉันทิ จิตใจ จำเป็นต้องชำระล้างให้สะอาดบริสุทธิ์ ด้วยการเจริญภาวนา ฉันทิ นั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงสั่งสอนพุทธบริษัทให้หมั่น เจริญภาวนา ทรงชี้ให้เห็นความสำคัญของใจว่า ใจที่ผ่องใสย่อม เป็นเหตุ นำความสุขมาให้ และเป็นทางมาแห่งมหากุศลอันจะนำ ทุกชีวิตไปสู่เป้าหมายสูงสุด คือการบรรลุมรรคผลนิพพาน

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ใน โอภชาสูตร ความว่า

“ผู้ใดให้ทานประมาณ ๑๐๐ หม้อในเวลาเช้า ให้ทาน อีก ๑๐๐ หม้อในเวลาเที่ยง และให้ทานอีก ๑๐๐ หม้อใน เวลาเย็น ยังมีผลน้อยกว่าผู้เจริญเมตตาจิต แม้เพียงชั่ว ระยะเวลาแห่งการหยดของน้ำนมจากแม่โค”

การเจริญเมตตา แม้เพียงชั่วระยะเวลาสั้นๆ ยังมีอานิสงส์ มากกว่าการให้ทาน เพราะจิตของผู้ที่ประกอบด้วยเมตตาธรรม เป็นจิตที่มีความบริสุทธิ์ผ่องใส จึงมีอานุภาพหาประมาณมิได้ ผู้ที่เจริญเมตตาอยู่เสมอ ย่อมได้รับความสุขกายสุขใจ จะมี ผิพรรณวรรณะผ่องใส ภัยใดๆ ก็ไม่สามารถทำอันตรายได้ จิตของบุคคลผู้เต็มเปี่ยมด้วยเมตตา ย่อมตั้งมั่นไม่หวั่นไหว ทำให้รู้แจ้งแทงตลอดในคุณวิเศษได้โดยง่ายจะเป็นที่รักของมนุษย์

ชนะด้วยเมตตา

๓๕๓

และอมนุษย์ทั้งหลาย เทวดาจะปกป้องคุ้มครองรักษาให้อยู่เป็นสุข

*ในสมัยพุทธกาล เมื่อเมืองภัททวดีได้ประสบกับภัยพิบัติ เศรษฐีท่านหนึ่งพารรยา และลูกสาว เดินทางรอนแรมไปขอความช่วยเหลือจากໄໝສກเศรษฐี ซึ่งเป็นสหายที่เมืองโกสัมพี แต่ด้วยความบอบช้ำจากการเดินทางไกล อีกทั้งไม่ได้รับประทานอาหารมาหลายวัน ท่านเศรษฐีจึงได้เสียชีวิตในวันแรกที่ไปถึงเมืองโกสัมพี โดยยังไม่ทันได้พบกับໄໝສກเศรษฐีผู้เป็นสหายรัก

ในวันต่อมาภรรยาของท่านเศรษฐีก็เสียชีวิตตามไปอีกคน คงเหลือแต่ลูกสาวชื่อสามาวดีเพียงคนเดียว ต่อมาเมื่อໄໝສກเศรษฐีพบกับสามาวดี ได้สอบถามประวัติกันดูแล้วรู้ว่าเป็นลูกสาวของสหาย และด้วยความชื่นชมในปัญญาของนางด้วย จึงรับไว้เป็นลูกสาวของตน ภายหลังสามาวดีได้เป็นอัคมเหสีของพระเจ้าอุเทน ซึ่งเป็นพระราชอาแห่งกรุงโกสัมพี และเกิดความศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา เพราะได้ฟังธรรมของพระบรมศาสดาที่สาวใช้นำมาถ่ายทอดให้ฟัง จนได้บรรลุธรรมเป็นโสดาบัน

พระเจ้าอุเทน ท่านมีอัคมเหสีอีกองค์หนึ่งชื่อมาคัณฐิยา

*มก. เล่ม ๓๓ หน้า ๑๑๒

ชนะด้วยเมตตา

๓๕๔

ซึ่งผูกอาฆาตพระบรมศาสดามาเป็นเวลาช้านาน ครั้นพระนาง-
มาคัณธียารู้ว่า พระนางสามาวดีและบริวาร เป็นผู้มีความเลื่อมใส
ในพระลัทธิลัทธิพุทธเจ้า ก็เกิดความไม่พอใจ และคิดจะทำลาย
พระนางสามาวดีด้วย จึงกราบทูลยุยงพระราชาว่า “พระนาง-
สามาวดีกับบริวารไม่ได้มีความรักในพระองค์เลย พวกเธอมีใจ
ฝักใฝ่ในพระลัทธิลัทธิพุทธเจ้า ถึงขนาดเจาะฝาผนังห้อง เพื่อจะ
ได้แลเห็นพระพุทธรองค์ใดองค์หนึ่ง” พระราชาสับแล้วก็ทรงนิ่งเฉย
ไม่ทรงเชื่อพระนางมาคัณธียา

เมื่อแผนยุยงให้พระราชาเข้าใจผิดไม่ได้ผล พระนาง-
มาคัณธียาจึงดำเนินแผนขั้นต่อไป โดยกราบทูลพระราชาว่า
“ถ้าหากพระองค์ไม่เชื่อ ขอให้พระองค์ทดลองส่งไก่ ๔ ตัว ไปให้
พระนางสามาวดี เพื่อปรงพระกระยาหารมาถวายพระองค์
แล้วพระองค์จะทรงทราบว่า เธอยังมีความรักในพระองค์หรือไม่”
เมื่อพระองค์ทรงอนุญาตให้ทำตามนั้น พระนางมาคัณธียาส่งไก่
ที่ยังมีชีวิตอยู่ ๔ ตัว ไปให้พระนางสามาวดีเพื่อปรงพระ-
กระยาหารถวายพระราชา

เนื่องจากพระนางสามาวดีเป็นโสดาบันย่อมมีปกติ
ไม่ฆ่าสัตว์ จึงตรัสปฏิเสธไป พระนางมาคัณธียาจึงทูลพระราชา
ให้ทรงทดลองอีกครั้งหนึ่ง โดยให้พระนางสามาวดีปรงภัตตาหาร
ไปถวายแด่พระลัทธิลัทธิพุทธเจ้า คราวนี้พระนางมาคัณธียาให้

ชนะด้วยเมตตา

๓๕๕

คนนำไก่ที่ตายแล้ว ไปให้พระนางสามารถติดตามแผนการที่วางไว้

พระนางสามารถเห็นว่า ไก่ตายแล้วจึงนำมาปรุงอาหาร แล้วส่งไปถวายพระพุทธรองค์ พระนางมาคันทิยาจึงได้โอกาสรกราบทูลยุยงซ้ำว่า “พระองค์ทรงดูเถิด พระนางสามารถมีได้มีความรักในพระองค์เลย พระนางไม่ยอมทำอาหารมาถวายพระองค์ แต่กลับยินดีที่จะทำอาหารไปถวายพระสมณโคดม” พระราชาก็ยังคงนิ่งเฉยเช่นเดิม

เมื่อให้ร้ายไม่สำเร็จ พระนางมาคันทิยาจึงหาอุบายต่อไปอีก โดยแอบนำงูพิษใส่ไว้ในรางพินของพระราชา แล้วปกปิดไว้ด้วยช่อดอกไม้ เมื่อพระราชาจะเสด็จไปยังที่พักของพระนางสามารถ แสร้งทูลทัดทานไม่ให้เสด็จไป แต่เมื่อพระองค์ยังทรงยืนยันว่าจะไป พระนางจึงขอตามเสด็จไปด้วย

เมื่อไปถึงตำหนักของพระนางสามารถ ในขณะที่พระราชาทรงพักผ่อนอยู่นั้น พระองค์ได้วางพินไว้ใกล้ๆ ตัวพระนางมาคันทิยาหาโอกาสเปิดช่องรางพินที่ปิดไว้ ขณะนั้นเองงูพิษซึ่งอดอาหารมาหลายวันก็เลื้อยออกมา พระนางแกล้งส่งเสียงร้องแสดงความตกใจ พระราชาทอดพระเนตรเห็นดังนั้น ทรงตกพระทัย และพิโรธเป็นอย่างยิ่ง ทรงเข้าพระทัยผิดว่าพระนางสามารถปลอ่ยงูพิษเพื่อจะปลงพระชนม์พระองค์

ชนะด้วยเมตตา

๓๕๖

พระนางสามาวดีรู้ว่าพระราชกริ้วเพราะเข้าพระทัยผิด จึงรับสั่งกับหญิงบริวารว่า “ขณะนี้ ที่พึ่งอื่นของพวกเราไม่มี ขอให้พวกเราจงแผ่เมตตาจิตอันไม่มีประมาณไปยังพระราช พระนางมาคัณฐิยา และในตนเองอย่างเสมอกัน อย่าได้มีความ โกรธเคืองในผู้ใดเลย” พระราชารับสั่งให้พระนางสามาวดี และ หญิงบริวารทั้งหมด ยืนเรียงเป็นแถวเดียวกัน พระองค์ทรงโค้ง คันธนูขึ้น แล้วยิงด้วยลูกศรอาบยาพิษ หมายถึงให้ทะลุพระนาง- สามาวดี และบริวารทั้ง ๕๐๐ คนในคราวเดียว ด้วยพระกำลัง มหาศาลของพระองค์

ด้วยอานุภาพแห่งความเมตตาที่แผ่ออกไป ทำให้ลูกศร ที่ยิงตรงไปข้างหน้า ได้วกกลับมาหาพระราช พระราชาทรง ตกพระทัยว่า กำลังของลูกศรที่เรายิงไปนี้ แม้แต่แผ่นศิลาก็ยัง ไม่อาจต้านทานได้ แต่ครั้งนี้ทำไมลูกศรจึงวกกลับมาหาเรา เหมือนมีชีวิต ลูกศรนี้แม้ไม่มีชีวิตจิตใจ ยังรู้ถึงคุณธรรมความดี ของพระนางสามาวดี แต่ตัวเราเป็นมนุษย์กลับไม่รู้เลย พระราชา ทรงวางคันธนูลง แล้วขอให้พระนางสามาวดียกโทษให้ และ ขอให้พระนางเป็นที่พึ่งของพระองค์ด้วย

พระนางสามาวดีกราบทูลว่า “พระองค์อย่าได้ยึดเอา หม่อมฉันเป็นที่พึ่งเลย ขอพระองค์จงขอลงพระพุทธรูปเจ้า ผู้ทรง

ชนะด้วยเมตตา

๓๕๓

พระคุณอันประเสริฐเป็นที่พึงเกิด” พระราชาจึงเสด็จไปเข้าเฝ้าพระบรมศาสดา ขอถึงพระองค์เป็นที่พึง และทูลอาราธนาให้พระพุทธรองค์เสด็จมารับบิณฑบาต และแสดงธรรมในพระราชวัง ซึ่งพระบรมศาสดาทรงรับสั่งให้พระอานนท์ทำหน้าที่นี้แทนพระองค์ในครั้งนั้น

จากเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่า ความเมตตาที่มีอานุภาพสุดประมาณ กระแสแห่งความเมตตาจะสามารถปกป้องพองภัยทั้งหลายได้ ผู้ที่แผ่เมตตาเป็นประจำสม่ำเสมอ อันตรายใดๆ จะไม่มากล้ำกราย จะเป็นที่รักของมนุษย์ และเทวาทั้งหลาย ดังนั้นพระพุทธรองค์จึงทรงสอนให้เราหัดคิด พุท และทำด้วยจิตที่ประกอบด้วยเมตตาต่อทุกๆ คน ตลอดจนสรรพสัตว์ทั้งหลาย แล้วเราจะได้รับความสุขอันยิ่งใหญ่ที่เราไม่เคยเจอมาก่อนเลยในชีวิต

